

Kommentarer til høringen fra Statoil ASA

Ref: 16/5816

Høringsuttalelse til Nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater

Statoil viser til rapporten "*Nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater*" og høringsbrev av 05.07.2016. Selskapet takker for muligheten til å gi våre kommentarer til rapporten. Statoil er generelt enig i ønsket om økt tilgjengelighet og viktigheten av deling av forskningsresultater.

Statoil ønsker å kommentere på noen aspekt som selskapet mener er fraværende i rapporten og noen aspekt som fremstår uklare. Statoil's tilbakemeldinger er bygd opp rundt nasjonal retningslinje nr.1 og har fokusert på de delene som selskapet mener kan forbedres.

Nasjonal retningslinje nr 1. Forskere finansiert av norske offentlige midler skal som førstevalg publisere sine vitenskapelige artikler i tidsskrift med åpen tilgang (såkalt gull Open Access).

Industriaspekt

Statoil ser på deling av informasjon som viktig, og en stor del av vår forskning skjer i samarbeid med akademien, leverandørindustrien og forskningsinstitutter, men en overordnet kommentar er at forskning som konkurransefortrinn ikke er godt nok ivarettatt i de foreslåtte retningslinjene.

Petroleumsbransjen er i stor grad teknologidrevet der både leverandører og oljeselskapene lever av å kunne tilby og bruke nyeste teknologi for å være konkurransedyktige. Statoil mener derfor at det bør tas hensyn til kommersielle aspekt når man vurderer behov for offentlig publisering. Ut fra rapporten kommer det ikke klart frem om publisering kreves uansett, eller om krav til åpen publisering først trer i kraft dersom man velger å publisere.

I rapporten side 11 står det: "*Prinsipielt mener regjeringen at all forskning som er helt eller delvis offentlig finansiert skal være åpent tilgjengelig.*"

Dersom de nye retningslinjene er å tolke som et krav til publisering av all forskning som har mottatt offentlig støtte, uansett andel av støtten (f.eks. 70% eller 5%) og uten å ta hensyn til kommersielle aspekter, vil de nye retningslinjene etter vårt syn føre til at ordningen med offentlig finansiert forskning blir mindre attraktiv.

Offentlige forskningsprogram som for eksempel DEMO 2000 og Petromaks2 kan ha tema eller fokus på forskning eller teknologier der det vil være formålstjenlig (nødvendig i en del tilfeller) for involverte parter at resultatene unntas publisering av kommersielle hensyn. Spesielt i DEMO 2000 utvikles det produkter som en leverandør skal tilby i markedet og basere større eller mindre deler av sin inntekt på. Selv om IPR er sikret, vil det ofte i tillegg være behov for å hemmeligholde designmessige løsninger for å beskytte kommersielle interesser.

Ett aspekt som etter vårt syn er lite drøftet i rapporten er forskjellen mellom grunnforskning og oppdragsforskning. Ved grunnforskning vil det i mange sammenhenger være akademien eller forskningsinstitutter som eier immaterielle rettigheter. For oppdragsforskning hvor industrien finansierer helt eller delvis forskningen så er hovedregelen at de immaterielle rettighetene skal tilfalle de industrielle aktørene.

Hvis publisering kreves uansett, må tidspunkt for publisering gi rom for å gi de kommersielle aktørene mulighet for å sikre IPR rettigheter i forkant av publisering:

- Det må være tid til å innlevere patentsøknader før publisering slik at involverte parter rekker å sikre IP-rettigheter.
- Sensitive data og know how som er bakgrunn for forskningen (Background IP) må kunne unntas fra publisering. Statoil bidrar i flere tilfeller med bakgrunnsdata og teknologi/know-how, som i mange tilfeller vil være å anse som bedriftshemmeligheter, selv med en anonymisering av dataene. Statoil ber derfor om at det kommer klart frem i retningslinjene om det vil kreves at ovennevnte immaterielle rettigheter vil gjøres offentlig tilgjengelig eller ikke.
- Sensitive data og know how som er resultater fra forskningen (Foreground IP) som utgjør viktig konkurransefortrinn for aktørene, og som ikke kan beskyttes med patenter, må kunne unntas fra publisering. I mange tilfeller er også plikt til konfidensialitet om resultater av forskningssamarbeid nedfelt i avtaler. Retningslinjene må etter Statoils oppfatning også hensynta og reflektere dette på en slik måte at det ikke svekker industriens insentiver til å drive og delta i forskning og utvikling.
- Det vil i mange tilfeller være mulig å publisere deler av resultatene fra prosjektene, men man må da vurdere de ovennevnte punktene først, og ta ut de konkurransesensitive elementene. Man kan bare publisere hvis de konkurransesensitive elementene er beskyttet med IPR eller unntatt fra publikasjonen. Dette bør styres gjennom en avtale mellom de involverte parter, inklusive representant for offentlig finansieringskilde.

I rapporten på side 1 står det: *«Der forskning er betalt av det offentlige, er det dypt problematisk når resultatene av forskningen ikke blir gjort offentlig tilgjengelige, dersom ikke bestemte hensyn til for eksempel personvern eller sikkerhet tilsier noe annet.»* I tillegg står det på side 11 i høringsteksten: *«I St.meld. nr. 30 (2008-2009) 7,3 "Klima for forskning" står det i kap. 12.2 "Prinsipielt mener regjeringen at all offentlig forskning bør være åpent tilgjengelig, så sant ikke andre hensyn hindrer det".*

På bakgrunn av ovennevnte kommentarer foreslår Statoil at det her også tas inn hensyn til kommersielle aspekt som årsak til at resultat av forskningen ikke blir gjort offentlig tilgjengelig.

Kvalitet og anerkjennelse

Ut fra høringsnotatet er det spesielt et punkt som etter Statoils oppfatning er lite belyst og det går på hvordan man skal sikre en god granskningsprosess av en forskningsartikkel hvis den publiseres i offentlige åpne kanaler. En del av anerkjente tidsskrifts rennommé er basert på deres grundige granskningsprosess i forkant av publisering. Hvordan en slik granskningsprosess er planlagt gjennomført ved direkte åpen publisering er etter Statoils oppfatning ikke besvart.

Med referanse til høringsteksten side 9: *«DORA sier at belønningssystemer bør ta utgangspunkt i andre kvalitetsmål enn prestisjen til tidsskriftet hvor forskerens arbeid er publisert.»*

I forlengelsen av dette ønsker Statoil å kommentere at man ikke undervurderer anerkjennelsen og betydningen for den enkelte forskers karriere i forhold til å publisere i et anerkjent tidsskrift med abonnementsordning.